

Poština plačana v gotovini

6

NARODNI

GOSPODAR

VSEBINA:

Članki.

Nujno opozorilo vsem zadrugam.

Dr. Jože Basaj: Obrestna mera za kmečko gospodarstvo.

Dr. Vlado Valenčič: Poslovanje z menicami.

Spremembe glede uslužbenskega davka.

Zvezine objave.

Uredba o razširitvi pokojninskega zavarovanja nameščencev na
trgovske pomočnike.

Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o ustanovitvi po-
slovnih rezerv.

Uredba o odložitvi izvršb proti civilnim osebam v vojaški službi.
Kolkovanje vložnih knjižic.

Prof. dr. V. Totomianz: Osnove združništva.

Uredba o začasni prepovedi zborovanj.

Predavanje o združnem gibanju v Sloveniji.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

Nujno opozorilo vsem zadrugam

ki svojih pravil še niso prilagodile novemu zakonu o gospodarskih zadrugah

Vse zadruge, ki svojih pravil še niso prilagodile predpisom novega zadrugnega zakona, nujno opozarjamo, da to takoj store. Če so zadruge imele že redni občni zbor, naj skličejo zaradi prilagoditve pravil izredni občni zbor. Navodila za spremembo pravil so bila dana že v lanskem Narodnem Gospodarju,

poleg tega pa tudi v letošnji prvi številki na strani 15. Opozarjamo, da predpisuje to dolžnost zakon, da se ji nobena zadruga ne more odtegniti in da bo sodišče po 23. septembru t. l. po službeni dolžnosti brisalo iz zadrugnega registra zadruge, ki pravil do takrat ne bi prilagodile.

Dr. Jože Basaj:

Obrestna mera za kmečko gospodarstvo

(Predavanje v Radio Ljubljana.)

1. V današnjem času, ki mu pravimo, da je čas denarnega in kreditnega gospodarstva, igrajo obresti veliko vlogo. Kaj pa so prav za prav obresti?

Obresti so po svojem bistvu cena za posojeni denar. Oni, ki posojilo daje (posojilodajalec) ne dela tega iz ljubezni do bližnjega, ampak dela to za svojo

korist, zato, da mu njegov denar nekaj nosi. Oni, ki posojilo jemlje (posojiljemalec), mora pa dati posojilodajalcu dvoje: a) kritje, da bo posojilo res varno (poroki, zastava, vknjižba) in pa obresti. Obresti so torej cena za prejeto posojilo.

Kot je znano, vlada glede cen zakon

o ponudbi in povpraševanju. Zato pa, ker pravimo, da so obresti cena za posojilo, moremo trditi, da tudi za obresti velja zakon o ponudbi in povpraševanju. Čim več je na razpolago denarja, ki hoče zaslužiti obresti, tem nižja je obrestna mera. Ravno tako pa obratno, čim več je takih, ki žele najeti posojilo, ki torej povprašujejo po posojilu, tem višja je obrestna mera.

2. Rekli ste, da so obresti stvarno cena za posojilo. Toda tu vendar ne gre za nakup in prodajo. Posojilo daje upnik dolžniku z izrecnim pogojem, da mu vrne ob dogovorjenem času vse, kar je dal. Včasih so bili celo mnjenja, da obresti sploh niso dovoljene, da so obresti krivične, protikrščanske, češ, saj je dolžnik svojo dolžnost naredil s tem, da je vrnil to, kar je prejel.

Res je, strogo vzeto, bi ne mogli govoriti o ceni za posojilo, kadar govorimo o obrestih, ker ne gre za nakup in prodajo. Morate prav razumeti, da tako govorimo pač v podobi, v primeri, da je stvar laže razumljiva.

Prav imate, da so bili časi, ko se je reklo, da obresti niso dopustne, da je jemanje obresti krivično, nekrščansko. Toda to je pač veljalo in bilo razumljivo v primitivnih gospodarskih razmerah, ko denar in kredit skoro nista igrala nikake vloge. Tedaj še tudi ni bilo posojil v današnjem smislu, ki služijo napredku gospodarstva, povečanju in izboljšanju proizvodstva, tedaj se je pač dajalo posojilo v živilih: v žitu, moki, da se dolžniku pomaga iz stiske, če ga je zadela nesreča. Z nastopom denarnega in kreditnega gospodarstva pa je kredit (posojilo) dobilo svoj važen pomen za napredek in izboljšanje gospodarstva, za povečanje proizvodstva. Ko

je posojilo dobilo ta pomen in namen, je pa s tem popolnoma utemeljena in razumljiva tudi zahteva po obrestih za posojeni denar. Kdor v današnjih gospodarskih razmerah s posojenim denarjem svoje gospodarstvo izboljša ali poveča, si s tem dohodek toliko zviša, da prav lahko plača obresti, pa mu poleg tega še ostaja prebitek iz tega, kar mu je hasnilo izposojilo.

3. Omenili ste produkcijski kredit, ki ga, kot pravite, v primitivnem gospodarstvu ni bilo. Kakšen kredit, kakšna posojila pa so bila tedaj?

Nasprotje od produkcijskega kredita ali od posojila za proizvodstvo je konsumni kredit ali posojilo za potrošnjo. Produkcijski kredit vzame posojilodajalec v nameri, da izboljša in razširi svoje gospodarstvo, da racionalizira svoje podjetje tako, da mu več nosi. Konsumni kredit vzame posojilojemalec mnogokrat v stiski, le zato, da more preživljati sebe in svojo družino. V primitivnih gospodarskih razmerah je bil konsumni kredit na kmetih zelo običajen. Vas je posojala sosedni vasi, sosed je posojal sosedu. Seveda so bila taka posojila ne v denarju, ampak v pridelkih; v žitu, moki, fižolu, krompirju itd. Za taka posojila se obresti niso mogle računati, ker bi bile obresti res krivične, nekrščanske.

4. Rekli ste, da so obresti kot vsaka cena sploh, podvržene zakonu o ponudbi in povpraševanju. Kako je to razumeti?

Zakon o ponudbi in povpraševanju pravi: čim večja je ponudba kakega blaga, tem nižja je cena in obratno, čim večje je povpraševanje po kakem blagu, tem višja je cena. To velja ne

le za sadje na trgu, za blago v trgovinah, za vrednostne papirje na borzi. Prav isto velja tudi za denar, ki ga varčevalci vlagajo v denarne zavode, istotako za denar, ki ga denarni zavodi dajejo kot posojila gospodarstvu. Čim manj prihrankov prihaja v denarne zavode, tem višja je obrestna mera za vloge in vzporedno tem višja tudi obrestna mera za posojila. Čim manjše pa je povpraševanje za posojila, tem nižja je obrestna mera za hranilne vloge in vzporedno za posojila. Za praktično življenje sledi iz tega zakona o ponudbi in povpraševanju glede obresti sledeče:

a) **Kjer se malo varčuje,** tam je obrestna mera za vloge in tudi za posojila visoka, ker je ponudba pač majhna. V deželah s primitivnejšim gospodarstvom, ki si z varčevanjem še niso ustvarile zadosti kapitala, je povpraševanje po posojilih večje kot ponudba, obrestna mera je zato visoka. V take države prihaja rad tuji kapital, zlasti kolikor gre za industrijo, pa tudi obrt in trgovino. Za kmečko gospodarstvo, ki ne zmore take obrestne mere, seveda tujega kapitala ni, domačega pa tudi manjka.

b) **Kjer ni v deželi napredka v gospodarstvu** in vsled tega ni povpraševanja za posojila, tam je obrestna mera nižja. Tudi če je ponudba razmeroma majhna, vendar tudi ta denar zaradi premajhne podjetnosti in napredka v gospodarstvu ne najde zaposlitve in obrestna mera je nizka.

5. Višina obresti se torej zelo spreminja v odvisnosti od tega, kakor se pač spreminjata in sta v raznih deželah različna ponudba in povpraševanje glede posojil. Ali ni pri tem nevarnost, da se godi

škoda in krivica vsled tega, ko se n. pr. pri velikem povpraševanju po posojilih obrestna mera zviša do skrajnosti? Ali ni tu nobene roke, ki bi obrestno mero vodila in naravnala na pravo, zdravo pot?

Prirodno je, da velja glede višine obrestne mere za posojila svoboda, kakor velja v normalnih razmerah svoboda glede cen raznega blaga. Vendar pa nastopajo včasih take razmere, da je treba to svobodo omejiti, da mora oblast z zakonom obrestno mero držati v pravih mejah.

a) Skoraj splošno v urejenih državah obstojijo **kazenske določbe proti oderuštvi**, t. j. predvsem proti oderuškim obrestim za posojila. Oderuštvu seveda po teh zakonih običajno ne obstoji v tem, da se dogovori ali izterja obrestna mera, ki je višja od navadne. Bistvo oderuštvu je v tem, da si posojilodajalec izgovori ali si da izplačati pretirane obresti v takih razmerah, da s tem izkorišča stisko ali gospodarsko slabost dolžnika. Obresti, katerih višina je za kako industrijsko ali trgovsko podjetje znosna in zato sprejemljiva, so pa lahko za kmečko gospodarstvo z majhno donosnostjo neznosne in nesprejemljive. Ako kdo izrabi stisko kmeta, ki je zaradi težkih gospodarskih razmer prisiljen najeti posojilo, četudi po pretirano visoki obrestni meri, je zagrešil prestop ek oderuštvu ravno s tem, ker je pri posojilu v svojo korist izrabil stisko kmeta.

b) Posebne razmere v gospodarstvu morejo tudi privedi do tega, da se z zakonom **maksimirajo obresti za vsa posojila** ali samo za posojila gotovih poklicev ali pa celo za naložbe. Tako je pri nas v toku težke denarne krize, ki je začela v septembru leta 1931., vla-

da izdala posebno uredbo o maksimiranju obrestne mere in sicer za hranilne vloge kakor tudi za posojila. Za hranilne vloge je s to uredbo določena kot običajna obrestna mera 4%, le za vezane vloge 5%. Za posojila je obrestna mera maksimirana z 10%, ako je posojilo najeto pri denarnem zavodu, z 8% pa za vsa druga posojila.

c) Še tretji način je, da vlada vpliva na obrestno mero, to so tako zvane zakonite obresti, ki veljajo za posojila, oziroma za terjatev v vseh onih primerih, kjer med upnikom in dolžnikom ni soglasja glede obrestne mere, pa je vendar nedvomno, da posojilo, oziroma terjatev ni bila mišljena kot brezobrestna. In takih primerov je v življenju zelo veliko. Zato tudi zakonite obresti vplivajo na obrestno mero.

Zakoni in uredbe o obrestni meri so gotovo koristni za ureditev odnosov med upniki in dolžniki. Navadno je pač položaj tak, da je upnik gospodarsko in socialno močnejši, dolžnik pa gospodarsko in socialno šibkejši. Zato so redno vsi primeri, ko posega zakon v vprašanje obresti, z zakonom rešeni v korist dolžnikov in zakonske odredbe o obrestni meri predstavljajo v bistvu zaščito dolžnikov. Tako so te zakonske zaščite deležni posebno kmetje kot dolžniki, ki bi si v obrambi svojih pravic pred upnikom zaradi pomanjkanja znanja sicer mogli zelo slabo pomagati.

č) Posebna ureditev dolžniškega razmerja kmetov pa je pri nas uredba o likvidaciji kmečkih dolgov od 26. septembra 1936. Le-ta uredba je velik zgodovinski primer, kako je država vzela v zaščito kmečke dolžnike brez izjeme in jim znižala dolgove na račun upni-

kov in pa na račun državne blagajne, obenem pa vsem kmečkim dolžnikom za te dolgove omogočila obročno odplačevanje na 12 let in izredno nizko obrestino mero 4½%. Tako dalekosežni ukrepi za zaščito in razdolžitev kmečkih dolgov se redko pojavljajo v zgodovini gospodarstva in so bile pač težke razmere kmečkega gospodarstva v letih krize od leta 1931. dalje, da je morala država tako globoko poseči v pravice upnikov ter z žrtvami upnikov in države same olajšati breme kmečkih dolžnikov ali pravilno, splošno prezadolženost. Splošna prezadolženost pri kmečkih dolžnikih pa je nastopila ne le kot posledica dolgotrajne gospodarske krize, ki je kmetu vzela skoro vse dohodke, ampak še bolj kot posledica pretirano visoke obrestne mere, ki se je kmetu računala in pripisovala k dolgu, ki pa je kmet seveda ni plačeval niti mogel plačevati.

6. Rekli ste, da se višina obresti ravna po zakonu o ponudbi in povpraševanju in ste nam to razložili. Ali pa so še drugi činitelji, ki tudi vplivajo na višino obresti?

Gotovo so še činitelji, ki poleg zakona o ponudbi in povpraševanju vplivajo na višino obresti. O enem činitelju smo ravnokar dosti obširno govorili, namreč o vplivu zakona na obresti. V praktičnih razmerah življenja pa so merodajni za višino obresti še drugi činitelji:

a) Za upnika je zelo važno vprašanje, **koliko je posojilo varno**. Čim varnejše se mu zdi posojilo, tembolj je pripravljen popustiti pri obrestih. Tako so se v poslovnem svetu izoblikovali posebno varni načini posojil. Predvsem so to hipotekarna ali zemljeknjižna po-

sojila, pri katerih dobi upnik zastavno pravico na zemljiških dolžnika in se ta zastavna pravica vpiše v zemljiško knjigo. Seveda so stroški takega posojila večji, zato pa je upnik zaradi take varnosti pripravljen na nižje obresti.

b) Druga vrsta posebno varnih in zato nizkoobrestnih posojil so **menična posojila z dobrimi podpisi**. Na tej podlagi se n. pr. dajejo posojila Narodne banke, ki eskontira, t. j. kupi od dolžnika kratkoročno menico, na kateri so trije dobri podpisniki. — Za potrebe kmeta seveda niso menična posojila, pač pa posojila na vknjižbo. Kmečka zemlja ima vedno svojo vrednost in to dejstvo izkoristi kmet, ki vzame posojilo na zastavo nepremičnin z vknjižbo zastavne pravice za upnika. S tem seveda dobi ugodnejše pogoje za posojilo, zlasti nižjo obrestno mero.

c) Činitelj, ki tudi vpliva na višino obresti, je rok, za katerega je posojilo dovoljeno. Tako je v poslovnem svetu običajno, da so kratkoročna posojila cenejša kakor dolgoročna, seveda če je varnost pri obeh ista. Čim daljši je torej rok, tem višja je običajno obrestna mera. Ta višja obrestna mera je tista ugodnost za posojilodajalca, da se za dalj časa odreče razpolaganju z denarjem, ki ga je posodil.

č) Posebna vrsta **dolgoročnih posojil so amortizacijska posojila na vknjižbo**, ki jih morejo dajati seveda le denarni zavodi, pri katerih je tudi večji del vlog dolgoročen, tako da zavod lahko računa pri posojilu z daljšim rokom. Ker pa ima tak hipotekarni zavod več takih posojil, ki se odplačujejo v rednih letnih, polletnih ali četrletnih obrokih, mu potem stalno doteka iz teh po-

sojil gotovina. Tako kljub dolgoročnosti amortizacijskih posojil vedno še razpolaga z zadostnimi sredstvi ali gotovino za nova posojila in za vračanje hranilnih vlog. Tako mu ni treba zahtevati višje obrestne mere zaradi tega, ker je posojilo dolgoročno. Za kmečke razmere so taka posojila posebno važna, ker omogočajo kmetu nakup parcel za povečanje posestva in zgradbo. Običajno so taki hipotekarni denarni zavodi od države privilegirani ravno za to, da lahko dajejo tudi kmetom dolgoročna amortizacijska posojila po nizkih obrestih.

7. Razložili ste nam činitelje, ki vplivajo na višino obresti. Ali so že momenti v osebi dolžnika, ki vplivajo na obresti?

a) Gotovo so. Posebno odločilna za obresti je **morala dolžnika**. Dolžnik lahko zelo veliko škoduje upniku s tem, da vračilo zavlačuje, da vodi z upnikom dolge pravde in stavi razne ugovore, da medtem posestvo zanemarja in upropašča. Iz takih terjatev nastajajo denarnim zavodom dubiozne ali sumljive terjatve, ki jih morajo denarni zavodi na koncu koncev odpisati. Iz tega nastajajo upniškim zavodom izgube v njihovem poslovanju, katere denarni zavodi pokrivajo pač edino tako, da računajo pri posojilih višjo obrestno mero kot nekako zavarovanje za slučaje, da bo treba odpisati gotov odstotek ali promile terjatev, to so terjatve proti zlohotnim, nemoralnim dolžnikom.

V trgovskem svetu so slučaji takih dolžnikov bolj pogosti, med kmečkimi dolžniki pa zelo redki. To je gotovo tudi razlog, da denarni zavodi iz teh izkušenj kmečka posojila raje dajejo po

nekoliko nižjih obrestih, kakor trgovska posojila.

b) Posebno važna za upnike je tudi **pravna varnost in urejene sodne razmere**. Če so pa sodne razmere take, da dolžniku brez nadaljnega omogočajo pravljanje

potem morajo seveda denarni zavodi tudi to upoštevati pri dovoljevanju posojil in zahtevati večjo varnost, kar je združeno z večjimi stroški, poleg tega pa še višjo obrestno mero, kot nekako zavarovanje za izgube pri zavlačevalnem pravljanju dolžnika.

c) Dalje so za višino obresti včasih merodajni tudi **izgledi na zaslužek, oziroma višji dohodek, ki bo dolžniku omogočen s tem posojilom**. Trгоvec, ki ve, da bo pri kupčiji, napravljeni z izposojilom, dobro zaslužil, se nič ne upira in rad plača višje obresti, ki predstavljajo vendarle še skromen del predvidenega dobička. Pri kmečkih posojilih seveda ta činitelj ne prihaja v poštev; v kmetijskem gospodarstvu je pač donosnost na splošno majhna, moramo reči izmed vseh gospodarskih panog najmanjša. Zato dolžnik ne more vzeti nase višjih obresti zaradi izgleda na povečani dohodek iz posestva, ki bo omogočen s tem posojilom.

č) Naposled naj navedemo še eno, kar tudi lahko zelo odločilno vpliva na višino obresti, dasi se to pojavlja le v izrednih prilikah. Mislimo tu na **sigurnost ali nesigurnost denarja, valute**. V času devalvacije, ko kupna moč denarja pada, takrat obrestna mera redno in včasih zelo hitro narašča. Po posojilih je v takih časih vedno zelo veliko povpraševanje, ljudje hočejo zaslužiti, ker cene blagu v takih časih skokoma

rastejo, kakor tudi skokoma pada vrednost denarja. Zato se v takih razmerah posojilodajalec skuša oškodovati za padanje vrednosti denarja z višjimi obrestmi. — Za kmečke razmere tudi ta primer prihaja v poštev. Doba devalvacije, ki smo jo preživljali po svetovni vojni, je namreč potegnila tudi mnoge kmete v spekulacijo. Dokler se je padanje vrednosti denarja nadaljevalo in so vzporedno cene blaga rastle, je še šlo. Ko pa se je to ustavilo ali se celo začelo pomikati v nasprotno smer, so pa ti kmečki trgovci obnemogli in izgubili krmilo iz rok. Mnogim so bile tiste razmere v propast.

8. Naslov Vašemu predavanju je »Obrestna mera in kmečko gospodarstvo«. Ali zavzema kmečko gospodarstvo glede obresti posebno stališče?

To ste deloma mogli spoznati že iz dosedanjih odgovorov. Kmečko gospodarstvo predstavlja ono gospodarsko panogo, **ki je po svoji donosnosti na najnižji stopnji**. Upravičeno se trdi, da je kmečki stan državi nujno potreben za proizvodnjo živeža in vseh snovi za obrt, pa tudi za varstvo reda in miru. Toda gospodarsko gledano je pa kmečki stan v najtežjih razmerah, ima najtežjo borbo, najtrše delo, je izpostavljen vsem ujmam in nezgodam, pa vendar pri vsem tem za svoje delo najslabše plačan. Mogoče to ne drži za razmere, v katerih kmečko gospodarstvo dela po načelih racionalizacije in delitve dela, podobno industrijskim obratom, kot n. pr. ameriško farmarstvo. Mogoče to tudi ne drži za razmere, kjer v državni politiki iz kakršnega koli razloga odločajo posebni oziri na kmeta in njegovo gospodarstvo zaradi važ-

nosti njegovega proizvodstva. Tudi to smo mogli opazovati v državah, ki so bile stvarno industrijske, pa so hotele s posebno zaščito dvigniti kmečko proizvodstvo do višine, da bi zadostovalo vsem domačim potrebam.

Toda redno v državah velja naša zgoraj postavljena trditev, da je kmečko gospodarstvo po svoji donosnosti na najnižji stopnji. In kjer ni donosnosti, tam tudi kapital ne more dobiti tega, kar dobiva v drugih panogah, kjer je donosnost. To je gotovo temeljni razlog, da obrestna mera za posojila, ki služijo kmečkemu gospodarstvu, ne more biti visoka, mora biti nižja od povprečne, običajne obrestne mere.

Ker je kmečko gospodarstvo za državo tako važno, pri tem pa njegova donosnost tako slaba, se v vseh državah pojavlja **vprašanje kmečkega kredita**. Kapital ne gre rad v kmečka posojila, ker premalo zasluži. Za kmečko gospodarstvo, ki hoče napredovati in se razvijati, pa je kapital neobhoden. Brez njega kmečko gospodarstvo zastaja, nazaduje. In tako pride javnost, tako pride zlasti država v položaj, da mora reševati vprašanje kmečkega kredita, kakor to lahko zasledujemo po vseh državah.

9. Pojasnili ste nam, zakaj kmečko gospodarstvo posojil z visokimi obrestmi ne prenese. Razložili ste nam tudi, zakaj se pojavlja vprašanje kmečkega kredita, ki ga morajo rešiti države. Ali so pa poleg ravno omenjenega glavnega razloga še drugi razlogi, ki nam razložijo potrebo nižjih obresti za kmečka posojila?

Gotovo so tudi drugi razlogi, ki utemeljujejo in opravičujejo zahtevo po nižji obrestni meri za kmeta. Že poprej smo omenjali vprašanje varnosti. Če je

posojilo popolnoma varno, se more in mora upnik zadovoljiti z nižjo obrestno mero. V tem oziru so pa kmečki dolžniki prvovrstni dolžniki, kajti vsako kmečko posestvo ima vedno svojo ceno in kmečko posestvo ne more čez noč izginiti, kakor lahko izgine pri trgovcu vsa zaloga blaga, zastavljena za posojilo.

Ravno tako smo že zgoraj poudarili, da je zanesljivost, morala kmečkih dolžnikov prvovrstna in tudi zaradi tega je nižja obrestna mera utemeljena. Naposled kmečki dolžniki ne le ne bodo upropaščali posestva, ki je zastavljeno za posojilo, ampak se tudi ne bodo samovoljno pravdali in onemogočali upniku, da pride do svojih pravic.

(Dalje prihodnjič.)

Vemo, da se zadružništvo pojavlja spričo izvestnih socialnih pritiskov in da šele ti pritiski dovedejo do reakcije in akcije. Toda redkokdaj se dogaja, da tak pritisk zadene vse člane socialne skupine, temveč samo večji ali manjši del, in tedaj samo ta del reagira. Nadalje lahko ugotovimo, da izvestni pritisk nekatere bolj, druge manj prizadene. Celo taki so, ki vobče ne reagirajo. To so najbednejši, ki ne občutijo ničesar ali ki stojijo na tako nizkem nivoju, da niti ne mislijo na to, kako bi si svoje življenje izboljšali. Taki ljudje se ogibajo zadružne akcije, ona jih ne privlači, njihovi pogledi so obrnjeni v drugo smer. Od tod vidimo, da najbolj nemočni pri zadružništvu ne sodelujejo. To je zanimiv in važen pojav. Angleške zadrage so se mnogo z njim bavile in poskušale na razne načine, kako bi ga omejile, toda rezultati so bili zelo majhni. Najrevnejši ljudje so še dandanes večinoma izven zadružništva. — (Iz M. Avramović, Socialne funkcije zadružništva 1939, str. 25.)

Dr. Vlado Valenčič:

Poslovanje z menicami

Naše posojilnice so se v svojem poslovanju v splošnem zelo malo posluževale menic. Dokler so bile gospodarske razmere urejene in so dolžniki svoja posojila v redu vračali, niso posojilnice čutile nikake potrebe, da bi od svojih dolžnikov zahtevale menice in tako dobile v roke kreditne listine, na podlagi katerih je prisilno izterjavanje posojil najhitrejše in najenostavnejše. Danes so razmere v tem pogledu precej drugačne, kreditna sigurnost je postala manjša, zaradi česar skušajo posojilodajalci postaviti svoje odnose do dolžnika na trdnjšo podlago, zlasti pa si pridobiti možnost hitrega in točnega izterjanja. Ker je postalo dajanje posojil kratkoročno, je toliko bolj potrebno, da tudi listina odgovarja kratkoročnemu značaju kredita. Zato postaja uporaba menic sedaj bolj razširjena.

Kaj je menica?

Poseben menični zakon vsebuje določbe, ki urejajo vse pravne odnose v zvezi z menico. Namen tega članka je opozoriti le na tiste najvažnejše določbe, ki jih mora poznati vsak organ posojilnice, ki ima z menicami opravka.

Menica je posebne vrste kreditna listina, s katero se podpisnik zaveže, da bo plačal določeno vsoto denarja. Razlikujemo trasirane menice in lastne menice. Bistveno za trasirano menico je, da izstavitelj poziva drugo osebo, naj plača določeno vsoto. Pri lastni menici pa izdajatelj sam obljublja plačilo. V poslovnem življenju so trasirane menice običajnejše, tudi za promet praktič-

nejše, zaradi tega tudi bolj priporočljive, zato se bom omejil le na trasirane menice.

Da je kreditna listina po meničnem zakonu menica, mora obsegati:

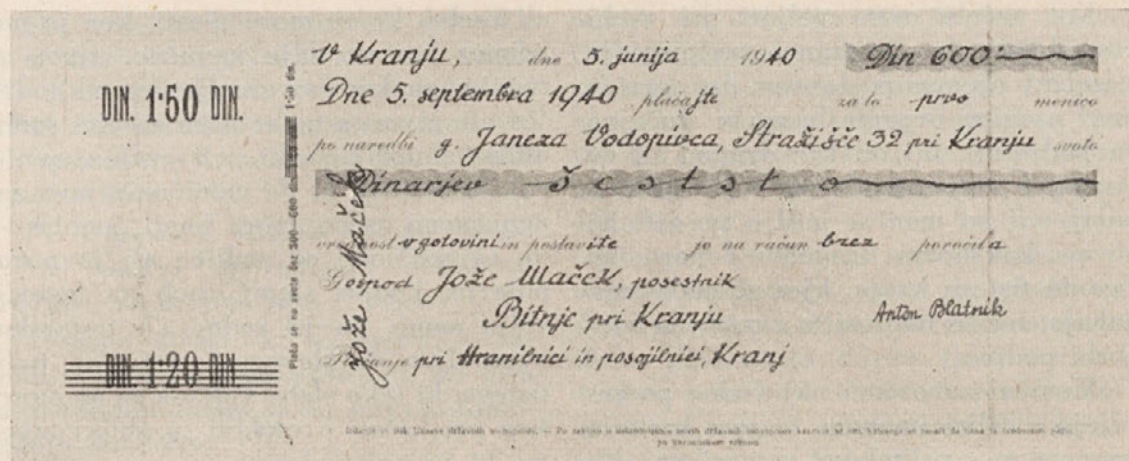
1. označbo, da je menica, napisano v besedilu listine;
2. nepogojno nakazilo (poziv), da se plačaj določena vsota denarja;
3. ime tistega, ki naj plača (trasat);
4. kraj, kjer je treba plačati;
5. ime tistega, kateremu ali po katerem naredbi je treba plačati (remitent);
6. označbo dne in kraja izdaje menice;
7. podpis tistega, ki je izdal menico (trasant).

Redno vsebuje menica tudi rok dospelosti, dasi to ni bistveni znak. Priporočati pa je, da je rok dospelosti v menici naznačen, in sicer naj bo menica izdana na določen dan.

Po taksnem zakonu se smejo v naši državi uporabljati za menice le monopolski obrazci. Cena teh meničnih polic je določena po posebni skali z ozirom na višino zneska.

Pri izdaji menic je gledati vedno na to, da je menica točno in jasno izstavljena ter da ima vse zgoraj navedene sestavine. Že zaradi majhnih pomanjkljivosti postane menica lahko sploh neveljavna ali pa vsaj nastanejo težave in zapletljaj pri tožbah.

Iz slike je razvidno, kako izgleda na državni polici izdana menica.

Menica

Izstavitev menice

Menico, ki naj služi posojilnici kot kreditna listina, je treba v vsem prilagoditi temu namenu, kar naj pride do izraza v tem, da je kot kraj izdaje naznačen kraj, v katerem ima posojilnica svoj sedež ter da je posojilnica označena kot kraj, kjer je treba plačati, to je da je menica domicilirana pri posojilnici.

Od pogojev, pod katerimi posojilnica menični kredit dovoli, je odvisno, v kakšni lastnosti naj menico podpišejo osebe, ki prevzamejo kredit v svojo plačilno zavezo. Po meničnem zakonu pa jamčijo vsi tisti, ki so menico trasirali, akceptirali ali indosirali, imetniku menice solidarno. Imetnik ima pravico postopati zoper vse te osebe posamezno ali skupno in se pri tem ni dolžan držati reda, po katerem so se zavezali. Kljub solidarnemu jamstvu pa naj menični zavezanci podpišejo tako, da je glavnik dolжник, to je oseba, ki je pri posojilnici za kredit prosila in ki ji je bil dovoljen, podpiše kot akceptant. Na

našem vzorcu je akceptant Jože Maček, ki podpiše menico počez vzporedno z levim robom. Podpis mora biti na menici sami, ne na taksni marki, torej točno tako kot je na naši sliki. V našem primeru smo vzeli, da je kredit bil dovoljen Jožetu Mačku na sopodpis Antona Blatnika in Janeza Vodopivca. Od teh sopodpisnikov je podpisal Anton Blatnik kot izstavitelj (trasant), in sicer pod meničnim besedilom, Janez Vodopivec pa podpiše kot remitent in prvi indosant. Njegov podpis se nahaja na hrbtu menice vzporedno z desnim robom, torej ne na tistem koncu menice, na katerem je taksna marka, ampak na drugem.

V primeru, da sopodpiše poleg glavnega dolžnika — akceptanta — kot menični zavezanec samo še ena oseba, podpiše ta kot izstavitelj, kot remidenta (torej namesto Janeza Vodopivca) pa navedemo posojilnico, ki daje menični kredit, v našem primeru bi torej napisali »po naredbi Hranilnice in posojilnice v Kranju«.

Kot načelo mora veljati pri vsaki posojilnici, da zavezanci podpisujejo menico v njenem poslovnem prostoru in pred njenimi organi. Če pa bi slučajno en podpisnik bil od kje drugod in ne bi mogel podpisati menice v posojilnici, tedaj naj se menica pošlje posojilnici ali pa kakšnemu drugemu denarnemu zavodu tistega kraja, kjer se podpisnik nahaja, ter se naprosi ta zavod, da pre-skrbi podpis.

Menični zavezanci naj vedno podpisujejo s celim imenom, to je s krstnim imenom in s priimkom, trgovci naj jih podpisujejo s firmo. Nepismena oseba

ali oseba, ki ne more pisati, ker je na primer hroma, daje menične izjave z ročnim znakom, overovljenim od sodišča ali javnega notarja na menici sami ali na alonži (list, ki je zvezan z menico). Tudi tisti, ki da menično izjavo za nepismeno osebo, mora imeti pooblastilo, overovljeno od sodišča ali javnega notarja. Podpis slepih oseb na menici velja samo, če je sodno ali notarsko overovljen. Za slepega je smatrati tudi tistega, ki tako slabo vidi, da se ne more sam prepričati o vsebini in obliki izjave, ki jo naj podpiše.

(Dalje prihodnjič.)

Spremembe glede uslužbenskega davka

Na podstavi pooblastila iz čl. 161. zakona o neposrednih davkih je predpisal finančni minister pravilnik z dne 30. marca 1940, pov. št. 503/III (Službeni list, 38. kos, z dne 11. maja 1940) o spremembah in dopolnitvah pravilnika o neposrednih davkih.

Ta dodatni pravilnik obsega v členih 19., 20. in 21. nove odredbe o uslužbenskem davku. Upoštevaajoč okolnost, da so se življenjski pogoji v sedanjih

časih poslabšali in da zadeva to poslabšanje zlasti nižje uslužbence, prinaša pravilnik nekaj olajšav glede uslužbenskega davka, to pa le v stopnjah z nižjimi službenimi prejemki.

I. Oprostitive

Popolnoma se oproščajo uslužbenskega davka dohodki, če prejemnik ne dobiva več kakor:

Na	Brez otrok do 18. leta	Z enim otrokom	Z dvema otrokoma	S tremi otroki	S štirimi otroki	S petimi otroki	S šestimi otroki	S sedmimi otroki	Z osmimi otroki	Z devetimi otroki	Z desetimi otroki
	d i n a r j e v										
	mesec	600	750	900	1050	1200	1350	1500	1650	1800	1950
teden	150	186	222	258	294	330	366	402	438	474	510
dan	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84

Do sedaj so bili oproščeni dohodki, ki so znašali za uslužbence brez otrok 400 din mesečno ali 100 din tedensko ali 16 din dnevno, z enim otrokom 500 din mesečno, z dvema otrokoma 600 din mesečno itd.

Pri oprostitvi uslužbenskega davka se še naprej uporabljajo dosedanja predpisi, da se jemljejo v poštev:

a) samo otroci, ki so rojeni v zakonu, kakor tudi pozakonjeni, če niso stari več kot 18 let in če nimajo samostalnih dohodkov;

b) vsi prejemki v gotovini, prejemki v naravi in koristi z denarno vrednostjo, ki pripadajo določeni osebi ali jih uživa dnevno, tedensko ali mesečno. Zato se v zgoraj omenjene minimalne zneske ne vštevajo dohodki, ki se pojavljajo samo od slučaja do slučaja.

II. Odbitki

Ko se zaračunava uslužbenskemu davku zavezani dohodek iz ponavljajočih se prejemkov in koristi iz uslužbenskega razmerja, se postopa takole:

1. če skupni prejemki ne presegajo 1.000 din na mesec (250 din na teden, 40 din na dan), se odbije 600 din na mesec (150 din na teden, 24 din na dan) in za vsakega zakonskega otroka do 18. leta, ki nima samostojnega dohodka, po 150 din na mesec (36 din na teden, 6 din na dan);

2. če presegajo skupni prejemki 1000 din na mesec (250 din na teden, 40 din na dan), a niso večji od 4000 din na mesec (1000 din na teden, 160 din na dan), je treba predhodno ugotoviti, ali se more glede na določbe točke 6. člena 90. zakona terjati davek, in ako se ugotovi, da se davek more terjati, se

odbije od dohodka 400 din na mesec (100 din na teden, 16 din na dan) in za vsakega zakonskega otroka do 18. leta, ki nima samostojnega dohodka, po 100 din na mesec (24 din na teden, 4 din na dan). — N. pr.: Nekdo ima mesečni dohodek 1200 din in ima 5 zakonskih otrok pod 18 leti, ki nimajo samostojnega dohodka. Ta oseba je glede na določbo točke 6. člena 90. zakona oproščena plačevanja davka (glej razporednico v točki 4. člena 90. pravilnika) in se od njega uslužbenški davek ne more terjati. — Neka druga oseba ima mesečni dohodek 1200 din in ima tri otroke. V takem primeru se davek lahko terja, ker presegajo prejemki te osebe znesek, oproščen po točki 6. člena 90. zakona (1200 din manj 400 din in manj 3krat po 100 din, ostane dohodek 500 din, na katerega je treba davek plačati);

3. če znaša dohodek nad 4000 din na mesec (nad 1000 din na teden, nad 160 din na dan) do 6000 din na mesec (1500 din na teden, 240 din na dan), se odbije 200 din na mesec (50 din na teden, 8 din na dan) in za vsakega zakonskega otroka do 18. leta, ki nima samostojnega dohodka, po 50 din na mesec (12 din na teden, 2 din na dan).

Od skupnega dohodka preko 6000 din na mesec (1440 din na teden in 240 din na dan) se ne priznava noben popust.

Če je kdo v več službenih razmerjih, se upošteva popust le od dohodka iz onega davka zavezanega službenega razmerja, ki donša največji dohodek. Zaposlena oseba ima dolžnost, da o tem obvesti ostale delodajalce, pri katerih popust ni dovoljen.

Če imata dohodek mož in žena, se

priznava odbitek (popust) za otroke samo po očetovem dohodku. Pri ženi-nem dohodku se izvrši popust za otro-ke samo, če dokaže, da njen mož nima dohodka od nesamostalnega dela in po-klica.

Tak prejemalec dohodka, ki je v več službenih razmerjih ali čigar žena je prav tako v službenem razmerju, se kaznuje, če ukorišča odbitek, dovoljen po členu 95. več nego za eno službeno razmerje, po čl. 193. zakona.

III. Lestvice uslužbenskega davka

Za dnevni ponavljajoči se dohodek se lestvica spremeni za prvih šest stopenj in se glasi:

Dnevni ponavljajoči se dohodeh							Stopnja	Davek za					
Števílo otrok								1 dan	2 dni	3 dni	4 dni	5 dni	6 in 7 dni
6	5	4	3	2	1	brez otrok		dinarjev	dinarjev	dinarjev	dinarjev	dinarjev	dinarjev
od do	od do	od do	od do	od do	od do	od do		dinarjev	dinarjev	dinarjev	dinarjev	dinarjev	dinarjev
—	—	—	—	37—40	31—48	25—32	1.	0·16	0·32	0·48	0·64	0·80	1—
—	—	—	—	—	39—40	33—36	2.	0·25	0·50	0·75	1—	1·25	1·50
—	—	—	43—44	—	—	37—40	3.	0·33	0·66	0·99	1·32	1·65	2—
—	55—56	49—52	45—48	41—44	—	—	4.	0·42	0·84	1·26	1·68	2·10	2·50
61—64	57—60	53—56	49—52	45—48	41—44	—	5.	0·50	1—	1·50	2—	2·50	3—
65—68	61—64	57—60	53—56	49—52	45—48	41—44	6.	0·66	1·32	1·98	2·64	3·30	4—

Dalje se lestvica ne spremeni.

Za tedenski ponavljajoči se dohodek se lestvica spremeni in se glasi:

Stopnja	Brez otrok	Števílo otrok						Davek dinarjev
		1	2	3	4	5	6	
		od do	od do	od do	od do	od do	od do	
1.	151—198	187—234	223—250	—	—	—	—	1·—
2.	199—222	235—250	—	—	—	—	—	1·50
3.	223—246	—	—	259—268	—	—	—	2·—
4.	247—250	—	251—268	269—292	295—316	331—340	—	2·50
5.	—	251—269	269—293	293—317	317—341	341—365	367—389	3·—
6.	251—268	270—292	294—316	318—340	342—364	366—388	390—412	4·—
7.	269—292	293—316	317—340	341—364	365—388	389—412	413—436	4·50
8.	293—316	317—340	341—364	365—388	389—412	413—436	437—460	5·50
9.	317—340	341—364	365—388	389—412	413—436	437—460	461—484	6·50
10.	341—364	365—388	389—412	413—436	437—460	461—484	485—508	7·50

Za mesečni ponavljajoči se dohodek se davčna lestvica spremeni in se glasi:

Stopnja	Brez otrok	Š t e v i l o o t r o k						Davek dinarjev
		1	2	3	4	5	6	
		od do	od do	od do	od do	od do	od do	
1.	601—800	751—950	901—1000	—	—	—	—	4—
2.	801—900	951—1000	—	—	—	—	—	6—
3.	901—1000	—	—	1051—1100	—	—	—	9—
4.	—	—	1001—1100	1101—1200	1201—1300	1351—1400	—	11—
5.	—	1001—1100	1101—1200	1201—1300	1301—1400	1401—1500	1501—1600	14—
6.	1001—1100	1101—1200	1201—1300	1301—1400	1401—1500	1501—1600	1601—1700	17—

Dalje se lestvica ne spremeni.

Zvezine objave

Uredba

**o razširitvi pokojninskega zavarovanja
nameščencev na trgovske pomočnike.**

Člen 1.

Pokojninsko zavarovanje nameščen-
cev po predpisih prečiščenega besedila
zakona o pokojninskem zavarovanju na-
meščencev, razglašenega v »Službenih
novinah« z dne 12. decembra 1955, št. 285/LXXXIV, in uredbe o razširitvi po-
kojninskega zavarovanja nameščencev,
razglašene v »Službenih novinah« z dne
29. novembra 1957, št. 272/LXXXIX, se
glede območij vseh pokojninskih zavo-
dov za nameščence kljub odstavku v
§ 1. zakona o pokojninskem zavarova-
nju nameščencev razširja na trgovin-
ske pomočnike, če niso zavezani pokoj-
ninskemu zavarovanju že po dosedanjih
predpisih.

Člen 2.

1. Trgovinski pomočniki so zavezani
pokojninskemu zavarovanju, če so za-
posleni v trgovinskih obratih, izvzemši

obrate, omenjene v odstavku 3. § 19.
zakona o obratih, ali v prodajalnah obrt-
nih in industrijskih podjetij ali zadrug
ali pri trgovinskih poslih, ali jim je to
njih glavni poklic in imajo potrebno
izobrazbo.

2. Za dokaz izobrazbe velja dvoletno
učenje kot učenec (vajenec) v katerem
izmed gori omenjenih obratov. Učno
dobo nadomeščajo dovršeni štirje raz-
redi meščanske, srednje ali tej enake
strokovne šole.

3. Minister za soc. politiko in ljud-
sko zdravje določi sporazumno z mini-
strom za trgovino in industrijo lahko
tudi druge uspešno dovršene šole in te-
čaje, ki naj nadomeščajo učno dobo.

Člen 3.

1. Trgovinskim pomočnikom, zave-
zanim pokojninskemu zavarovanju po
tej uredbi, se všteje čas, ki so ga pre-
bili v službi od 1. januarja 1958. do dne
vstopa v obvezno pokojninsko zavarova-
nje, kot čas, prebit v pokojninskem

zavarovanju, če vplačajo naknadno, v enem letu od dne uveljavitve te uredbe, zadevne prispevke za pokojninsko zavarovanje s 6% obrestmi v tistem plačilnem razredu, v katerem so bili na dan vstopa v obvezno pokojninsko zavarovanje.

2. Dokup službenih let pred 1. januarjem 1938 se dovoljuje trgovinskim pomočnikom, zavezanim pokojninskemu zavarovanju po tej uredbi, ob pogojih, določenih v prvem in drugem odstavku točke 7. § 109 finančnega zakona za leto 1939./40.

Člen 4.

Pokojninski zavodi za nameščence smejo zavarovati trgovinske pomočnike, zavezane pokojninskemu zavarovanju po tej uredbi, knjigovodsko ločeno od vseh drugih zavarovancev kot samostojno skupino.

Člen 5.

Zavarovanje po tej uredbi in dolžnost plačevanja prispevkov za zavarovanje se začne dne 1. julija 1940; za prijavni rok pa se šteje 14 dni iz § 63. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev.

Člen 6.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v »Službenih novinah«.

V Beogradu, dne 28. marca 1940,
St. št. 9288.

Uredba

o spremembah in dopolnitvah uredbe o ustanovitvi poslovnih rezerv.

Člen 1.

Za § 2. se dodaja nov § 2.a, ki se glasi:

§ 2.a.

Zadruga in zadružne poslovne zveze, ki smejo opravljati zavarovalne posle, so dolžne naložiti v notranja državna in državno zajamčena dolgoročna posojila in v vrednostne papirje, ki so jih izdale ali za katere jamčijo banovine ali mesta, če se kotirajo ti papirji na borzi, hkrati najmanj:

10% od celotnega zneska matematičnih rezerv na dan 30. junija 1938, zmanjšanega za znesek posojil, dovoljenih na lastne zavarovalne police;

10% od prirastka matematičnih rezerv od 1. julija 1938 dalje, a po odbitku zneska posojil, dovoljenih na lastne zavarovalne police. To naložbo je treba opraviti za minule tri mesece med naslednjimi tremi meseci;

10% od prirastka statutarne rezerv in skladov od 1. junija 1938 dalje. To naložbo je treba opraviti najdalj v treh mesecih po odobritvi letnih zaključnih računov.

Od odstotka, predpisanega v prednjih odstavkih, mora biti naloženih v državne vrednostne papirje najmanj 75%.

Člen 2.

Ta uredba stopi v veljavo z dnem razglasitve v »Službenih novinah«.

V Beogradu, dne 18. aprila 1940,
M. s. št. 547.

Uredba

o odložitvi izvršb proti civilnim osebam v vojaški službi.

Člen 1.

Proti osebam, poklicanim v vojaško službo, izvzemši službo v stalnem kadru, se ne sme, dokler so v vojaški službi kakor tudi 30 dni od odpusta iz te

službe ne dovoljevati ne opravljati nobena izvršba za poplačilo denarnih terjatev, ki se opirajo na zasebnopravne naslove, ali da bi se izposlovala druga zavezančeva dejanja po §§ 307. in 308. zakona o izvršbi in zavarovanju ali za izpraznitev in predajo rabokupnih stvari.

Preden dovoli izvršilno oblastvo izvršbo ali opravi kakršno koli dejanje zoper fizične osebe ob izvršbah iz prednjega odstavka, mora po službeni dolžnosti ugotoviti, ali je zavezanec v vojaški službi, oziroma če je bil v vojaški službi, ali je preteklo 30 dni od odpusta iz te službe. Pristojna vojaška in občinska oblastva morajo na zahtevo izvršilnega oblastva in prizadetih oseb takoj izdati potrdilo, da je zavezanec, oziroma da ni zavezanec v vojaški službi, oziroma da je preteklo ali da ni preteklo 30 dni od odpusta iz te službe. Prošnje, naj se izda takoj potrdilo, in potrdila sama, so oproščena vseh taks.

Izvršilno oblastvo ustavi po službeni dolžnosti izvršbo, ki je bila dovoljena proti predpisom prednjih odstavkov in razveljavi hkrati vsa že opravljena izvršilna dejanja. Prav tako se je po službeni dolžnosti ustavilo tudi izvršbe, dovoljene po 5. oktobru 1939, v primerih, navedenih v prvem odstavku in se razveljavijo že opravljena izvršilna dejanja.

Člen 2.

Izvršb, ki so bile započete preden stopi ta uredba v veljavo, se odložijo po službeni dolžnosti za čas, določen v prednjem členu.

Sodišče izda sklep o odložitvi izvršbe, ko se ugotovi, da je zavezanec v vojaški službi, oziroma da ni preteklo

30 dni od odpusta iz te službe, najsi mu to javi zavezanec sam ali pa zato kako drugače zve. Izvršilni organi so dolžni obvestiti sodišče o teh okoliščinah, če jih zvedo, ko opravljajo izvršbo.

Sodišče preskusi te okoliščine tudi po službenih dolžnostih.

Predpisi tega člena se uporabljajo, če je prisilna dražba nepremičnih ali premičnih stvari že pravnomočno opravljena.

Izvršilno sodišče odpravi opravljeno hrambo premičnih stvari, če to predlaga zavezanec, njegova žena ali njegov najbližnji sorodnik. Stroške te odprave trpi predlagatelj.

Člen 3.

Od predpisov te uredbe se izvzemajo:

1. terjatve službojemnikov vseh vrst, ki izvirajo iz službenega razmerja;
2. terjatve za vzdrževanje.

Člen 4.

Ta uredba dobi obvezno moč z dnem razglasitve v »Službenih novinah«. Tega dne preneha veljati uredba o odložitvi izvršb proti civilnim osebam v vojaški službi z dne 5. oktobra 1939, M. s. št. 1270.

V Beogradu, dne 13. maja 1940,
M. s. št. 645.

Kolkovanje vložnih knjižic

Po tar. postavki 284 zakona o takсах je treba kolkovati knjižico, ki se izda vlagatelju za hranilne vloge s kolekom za 0.50 din. Te takse zadruge niso oproščene. Posojilnice opozarjamo, da ta predpis upoštevajo.

Uredba o začasni prepovedi zborovanj

Ministrstvo za notranje posle je na prošnje Glavne zadružne zveze izdalo sledeče tolmačenje:

V zvezi s tam. aktom št. 2032/D/S z dne 21. maja t. l. je ministrstvu za notranje posle čast sporočiti, da se naredba g. ministra za notranje posle I št. 14515 z dne 18. maja t. l. ne nanaša na letne in druge skupščine gospodarskih zadrug, o čemer so pod zgornjo številko z dne 30. t. m. obveščene kr. banske uprave in uprava mesta Beograda.

Skupščine gospodarskih zadrug, redne kakor tudi izredne, se torej ne glede na gornjo uredbo lahko vršijo. Opozar-

jamo zadruge, da jim ni treba skupščin prijavljati politični oblasti.

Prof. dr. V. Totomianz: Osnove zadružništva

Vse, ki hočejo na kakršen koli način v zadružništvu delovati, opozarjamo na gornjo knjigo, ki je pravkar izšla v založbi Zadružne zveze. Knjiga nudi širok vpogled v zadružno miselnost, v razvoj družništva in oriše tudi razmerje zadružništva napram drugim socialnim gibanjem.

Knjiga je na razpolago pri Zadružni zvezi in stane za zadruge 20 din, knjigo-tržka cena pa je 24 din.

Redni letni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Gederovcih, r. z. z o. j., bo 16. junija 1940 ob 14. uri v uradni sobi.

Skupščina Lesne gospodarske zadruga na Zgornji Polskavi, z. z o. j., bo 30. junija 1940 ob 11 dopoldne pri predsedniku Pečovniku.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Adlešičih, r. z. z o. j., bo 30. junija 1940 ob 7 zjutraj v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Odobritev sklepnega računa za leto 1939. 4. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 5. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 6. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 7. Raznoterosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Gornji Lendavi, r. z. z n. z., bo 23. junija 1940 ob 8 zjutraj v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev računskega zaključka za leto 1939. 4. Prilagoditev sprememb pravil po novem zadružnem zakonu. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Osrednjih mlekarov v Ljubljani, r. z. z o. z., bo v petek 28. junija 1940 ob 3 popoldne v Zadružni zvezi, Tyrševa cesta 38. Dnevni red: 1. Poročilo likvidatorjev. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig. 3. Slučajnosti.

I. redna skupščina Nabavne in prodajne zadruga pekovskih mojstrov v Mariboru, z. z o. j., bo v četrtek 27. junija 1940 ob 17. uri v gostilni »Slon« v Mariboru, Aleksandrova c. 18. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Računski zaključek za leto 1939. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobritev računskega zaključ-

ka za leto 1939. in podelitev razrešnice članom upravnega in nadzornega odbora. 5. Dodelitev poslovnega prebitka. 6. Volitev dveh članov upravnega odbora. 7. Volitev enega člana nadzornega odbora. 8. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Prečni, r. z. z n. z., bo v nedeljo 30. junija 1940 po prvi maši v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Sklepanje in potrjenje računskega zaključka za 1939. 3. Sprememba pravil. 4. Slučajnosti.

Redna letna skupščina Kmetijske zadruga v Starem trgu pri Ložu, r. z. z o. z., bo v nedeljo 7. julija 1940 ob 3 popoldne v dvorani posojilnice v Starem trgu. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1939. 3. Poročilo o izvršeni reviziji. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Sprememba pravil. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Strugah na Dolenjskem, r. z. z n. z., bo 30. junija 1940 ob 3 popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 5. Prilagoditev pravil novemu zadružnemu zakonu. 6. Slučajnosti.

Drugi redni občni zbor Kmetijskega društva pri Sv. Vidu nad Cerknico, r. z. z o. z., bo 30. junija 1940 ob pol 9 dopoldne na sedežu društva v Rudolfovem. Dnevni red: 1. Sprememba pravil po novem zadružnem zakonu. 2. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 3. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 4. Slučajnosti.

PRILOGA NARODNEMU GOSPODARJU ŠTEV. 6., 1940

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta skupščina ob navedenem času ne bila sklepna, se vrši pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu druga skupščina, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. Tudi velja pri vseh vabilih, pri katerih ni izrecno drugače določeno, sledeči dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobritev sklepnega računa. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka, oziroma o pokritju poslovne izgube. 6. Predlogi in pritožbe zadržnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu zadržniku. 11. Slučajnosti.

Občni zbor Vodovodne zadrge v Gornji Ponikvi, z. z. o. j., bo 23. junija 1940 po sv. maši v Cerkveni hiši v Gornji Ponikvi.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Zg. Tuhinju, z. z. n. j., bo 25. junija 1940 ob 11. uri v uradnih prostorih.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice na Jesenicah, z. z. n. j., bo 23. junija 1940 ob 7 zvečer v uradnih prostorih.

Redna skupščina Stavbne zadrge »Delavski dom« v Ljubljani, z. z. o. j., bo 30. junija 1940 ob 9 dopoldne v svoji pisarni, Miklošičeva cesta 22/I.

Redna letna skupščina Mlekarske zadrge v Radomlju, z. z. o. j., bo 30. junija 1940 ob 15. uri v mlekarni.

Redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice v Sevnici, z. z. n. j., bo 27. junija 1940 v tukajšnjih prostorih posojilnice ob 9. uri. — V slučaju nezadostnega števila zadržnikov ob tej uri, se bo vršila druga skupščina eno uro pozneje in to ob vsakem številu zadržnikov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Stopercah, z. z. n. j., bo 23. junija 1940 predpoldne v župnijski pisarni v Stopercah.

Redna skupščina Kmečke hranilnice in posojilnice v Rajhenburgu, z. z. n. j., bo 23. junija 1940 ob pol 8 zjutraj v poslovnih prostorih.

Redna skupščina Hranilnice in posojilnice v Žužemberku, z. z. n. j., bo 29. junija 1940 ob 3 popoldne v poslovnih prostorih.

*

XXXIII. redna letna skupščina Hranilnice in posojilnice na Brezovici, z. z. n. j., bo v nedeljo 30. junija 1940 ob 3 popoldne v župni pisarni na Brezovici pri Ljubljani. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega od-

bora. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Odobritev sklepnega računa za leto 1939. 6. Sklepanje o porabi poslovnega dobička. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Predlogi in pritožbe zadržnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b), hranilnih vlog, ki jih sme zadruga prejeti; c) najvišjega zneska, posojila ali kredita, ki ga sme zadruga dati posameznemu zadržniku. 12. Slučajnosti.

III. redni letni občni zbor Lesno-produktivne zadrge na Češnjici, r. z. z. o. z., bo v nedeljo 30. junija 1940 ob 8. uri v prostorih Gospodarske zadrge na Češnjici. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobritev računskega zaključka. 5. Predlogi in pritožbe zadržnikov. 6. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 7. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 8. Sprememba pravil po novem zadržnem zakonu. 9. Raznoterosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Črnomlju, r. z. z. n. z., bo 23. junija 1940 ob 9. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Sprememba pravil po novem zadržnem zakonu. 7. Slučajnosti.

Redna letna skupščina Kmetijske blagovne zadrge z. o. j. v Gornji Radgoni, bo v torek 2. julija 1940 ob 8 zjutraj v zadržni pisarni. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Revizijsko poročilo. 4. Odobritev letnega računa za leto 1939. 5. Sklepanje o razrešnici načelstvu. 6. Dopolnilna volitev načelstva in nadzorstva. 7. Načelno sklepanje o graditvi sadnega skladišča. 8. Sklepanje o zadolžitvi zadrge. 9. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Gospodarske zveze v Ljubljani, r. z. z. o. z., ki je bil sklican za 4. junija 1940, je preložen na 26. junija 1940 ob 16.30 uri. Vršil se bo z istim dnevnim redom v Beli dvorani hotela Uniona, ob gori navedeni uri. Ako tedaj ne bi bil sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje ob vsaki udeležbi na istem prostoru z istim dnevnim redom.

Izredna skupščina Hranilnice in posojilnice na Uncu, z. z. n. j., bo v nedeljo 23. junija 1940 ob 11. dopoldne v uradnih prostorih zadrge na Uncu. Dnevni red: 1. Predlogi in pritožbe zadržnikov. 2. Sprememba pravil v §§ 24. in 36. 3. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 4. Volitev namestnikov nadzornega odbora. — V slučaju nesklepčnosti se vrši druga skupščina z istim dnevnim redom čez 15 dni ob isti uri, ki sklepa ne glede na število navzočih zadržnikov.

Redna skupščina Osrednje kmetijske zadruge z o. j. v Mariboru, bo 30. junija 1940 ob pol 10. uri v poslovnih prostorih, Meljska cesta 10. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Branje revizijskega poročila in rešitve revizijske zveze. 4. Odobritev sklepnega računa za poslovno leto 1939. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 6. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 7. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske hranilnice in posojilnice v Starem trgu pri Ložu, r. z. z n. z., bo 30. junija 1940 ob 3 popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1939. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 6. Poročilo o izvršeni reviziji. 7. Slučajnosti.

Redna skupščina Kmetijske blagovne zadruge z o. j. v Sv. Lenartu v Slov. goricah, bo 23. junija 1940 ob 8 popoldne v prostorih Narodnega doma. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Odobritev sklepnega računa za leto 1939. 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 7. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 8. Sklepanje o razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 9. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 10. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 11. Določitev skupne vsote: a) do katere se sme zadruga zadolžiti; b) hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti; c) najvišjega zneska posojila ali kredita, ki ga zadruga sme dati posameznemu zadružniku. 12. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Škalah, r. z. z n. z., bo 29. junija 1940 ob 8 popoldne v poslovnem prostoru. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 3. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 4. Volitev člana načelstva in nadzorstva ter namestnikov. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v St. Juriju pri Grosupljem, r. z. z n. z., bo 24. junija 1940 ob 7 zjutraj v Permetovih prostorih v Ponovi vasi št. 27. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 4. Volitev načelnika in njegovega namestnika. 5. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske nabavne zadruge v St. Juriju pri Grosupljem, r. z. z o. z., bo 25. junija 1940 ob 7 zjutraj v Permetovih prostorih v Ponovi vasi št. 27. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 4. Volitev načelnika, njegovega namestnika in nadzorstva. 5. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hrvatske seljačke štedionice v Štrigovi, z. z n. j., bo 30. junija 1940 ob 10 popoldne. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupščine. 2. Poročilo upravnega odbora. 3. Poročilo nadzornega odbora. 4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1939. 5. Volitev upravnega in nadzornega odbora. 6. Sprememba pravil po novem združnem zakonu. 7. Čitanje revizijskega poročila. 8. Eventualije.

Izredni občni zbor Kmetko-delavske hranilnice in posojilnice na Teharjih, r. z. z n. z., bo v nedeljo 14. julija 1940 ob pol 8 zjutraj v hranilnični pisarni na Teharjih s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva ter sklepanje o razrešnici. 3. Sprememba pravil v smislu združnega zakona. 4. Volitve upravnega odbora in namestnikov. 5. Volitve nadzornega odbora in namestnikov. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Turnišču, r. z. z n. z., bo 23. junija 1940 ob 15. uri v posojilniških prostorih v Turnišču. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega obnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za upravno leto 1939. 4. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 5. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Ljudske stavbene zadruge v Zagorju ob Savi, r. z. z o. z., bo v nedeljo 30. junija 1940 ob pol 10 popoldne v Ljudski kuhinji v Zagorju. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zbora. 2. Prilagoditev pravil novemu združnemu zakonu. 3. Likvidacija zadružno gostilne in zastopstva Radenske vode. 4. Slučajnosti.

Redna skupščina zadruge »Tujski promet« Zreče, r. z. z o. j., bo 4. julija 1940 ob 8 zvečer v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo upravnega odbora. 2. Poročilo nadzornega odbora. 3. Branje revizijskega poročila in rešitve revizijske zveze. 4. Odobritev sklepnega računa za poslovno leto 1939. 5. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka. 6. Predlogi in pritožbe zadružnikov. 7. Sklepanje v razrešnici upravnemu in nadzornemu odboru. 8. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 9. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 10. Slučajnosti.

Člani Zadrugne zveze dobivajo list brezplačno • Cena listu za naročnike 25 din na leto. • Rokopisi naj se pošiljajo na naslov uredništvo „Narodnega gospodarja“ v Ljubljani, Zadrugna zveza. Rokopisi se ne vračajo • Izdajatelj Zadrugna zveza v Ljubljani • Odgovorni urednik dr. E. Ceferin v Ljubljani • Za Zadrugno tiskarno M. Blejec v Ljubljani.